

Τὰ ἱστορικὰ ποιήματα.

Ἡ σύνθεσις ἱστορικῶν ποιημάτων κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ εἰς τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν ὑπῆρξεν ὅπωςδῆποτε πλουσία. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὄλων ἐρχομένων εἰς φῶς τοιοῦτων ποιημάτων μαρτυρεῖ πόσον τὸ εἶδος ἐκαλλιεργεῖτο. Ἡ καλλιέργεια αὕτη δὲν ἐξησθένησε καθόλου καὶ κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν ἐποχὴν ὡς ν' ἀπετέλει συνέχειαν μακρᾶς παραδόσεως. Τὸ φαινόμενον ἄλλως τε δὲν εἶναι δυσεξηγητόν. Τὰ ἱστορικὰ γεγονότα πάντοτε καὶ εἰς ὄλας τὰς φιλολογίας ὑπῆρξαν θέματα προσφιλῆ διὰ τὴν ποίησιν, εἴτε τὴν ἐπικήν, εἴτε τὴν λυρικήν. Τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποτελέσῃ ἐξαίρεσιν ἡ νεοελληνικὴ ποίησις. Ἐὰν μάλιστα ληφθῆ ὑπ' ὄψιν πόσον εὐκόλως καὶ ἐξ οἰαδῆποτε ἀφορμῆς στιχοῦργοῦν οἱ Ἕλληνας, ἡ μὴ ἐκμετάλλευσις τῶν ἱστορικῶν γεγονότων διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς στιχοῦργικῆς τῶν τάσεως θ' ἀπετέλει κατὰ τι ἀληθῶς παράδοξον.

Κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον τὰ οἰουδῆποτε ἱστορικοῦ περιεχομένου στιχοῦργήματα εἰς τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν εἶναι πολλὰ· ὁ ἀριθμὸς τῶν παρουσιάζεται ὡς δυσαναλόγως μέγας ἀπέναντι τῶν ἄλλου περιεχομένου στιχοῦργημάτων. Τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἡ ποίησις αὕτη δὲν τροφοδοτεῖται μόνον μὲ γεγονότα καθαυτὰ ἱστορικά, ἀλλὰ καὶ μὲ οἰαδῆποτε τοιαῦτα τοῦ κοινωνικοῦ καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ ἀκόμη βίου, ἐνῶ ἐξ ἄλλου δέχεται εἰς τὴν περιοχὴν τῆς καὶ περιγραφὴν συμβάντων, μηδεμίαν ἐχόντων σχέσιν μὲ τὸν ἱστορικὸν ἢ τὸν κοινωνικὸν βίον. Τὸ φαινόμενον εἶναι κοινὸν βεβαίως εἰς τὴν ποίησιν ὄλων τῶν λαῶν, ἀλλ' εἰς μεγαλειότερον βῆθμον παρατηρεῖται τοῦτο εἰς τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν. Ἡ ποικιλία ἄλλως τε τῶν θεμάτων τῶν ἑλληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν εἶναι βεβαίως τοῦ φαινομένου. Ὅπως δὲν ὑπάρχει λεπτομέρεια τοῦ ἱστορικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἔδωκε τὸ θέμα διὰ δημοτικὸν τραγούδι, οὕτω δὲν ὑπάρχει λεπτομέρεια τοῦ τριπλοῦ αὐτοῦ βίου, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἐξεμεταλλεύθη καὶ ἡ ἐντεχνος ποίησις, παρεκτείνουσα τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς καὶ εἰς τὰ φυσικὰ ἀκόμη φαινόμενα ἢ καὶ εἰς: